

Wie gelooft Haagse cijfers nog? Nu ligt ook Klimaatakkoord onder vuur

Beeld Vonq

Na de fout rond de energierekening ligt het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) onder vuur. Tot voor kort gold het PBL als de onomstreden rekenmeester van het kabinet.

Niels Markus 20 februari 2019, 15:05

In de rumoerige klimaatdiscussie gold het Planbureau voor de Leefomgeving tot dusver als de onpartijdige, alwetende scheidsrechter. Die reputatie heeft een knauw opgelopen door de blunder rond de energierekening. Ook schadelijk voor het gezag van het PBL is de kritiek die Kamerleden vervolgens uitten op de betrouwbaarheid van de berekeningen.

VVD-Kamerlid Dilan Yesilgöz-Zegerius wil weten of er straks wel een geloofwaardige doorrekening van het klimaatakkoord ligt. Op 13 maart verschijnt de analyse van het PBL, samen met het Centraal Planbureau. Dinsdag tijdens een Kamerdebat over de rekenfout vroeg zij zich af waarom de prognoses over de energierekening zo afweken van eerdere aannames.

Ook CDA-Kamerlid Pieter Omtzigt trekt de betrouwbaarheid van het PBL in twijfel. Eerder stelde hij met zijn collega Agnes Mulder vragen over het rekenmodel voor elektrische auto's. Toen zat het planbureau er al fiks naast, memoreerde Omtzigt tegen de NOS.

Volgens GroenLinks-Kamerlid Tom van der Lee bestaat het PBL te kort om doorwrochte doorrekeningen te maken. Het PBL werd in 2008 opgericht, het CPB in 1945. “De cijfers van het CPB zijn meer verfijnd, omdat die over een veel langere termijn gaan.” Bij berekeningen voor het klimaatakkoord baseert het PBL zich daarom naast de eigen klimaatmodellen ook op internationale gegevens en onderzoeken.

Door het stof

Minister Eric Wiebes van economische zaken ging dinsdag in de Tweede Kamer door het stof, nadat was gebleken dat de energierekening dit jaar fors hoger uitvalt dan eerder gedacht. Ten grondslag aan deze blunder liggen berekeningen van het PBL. De rekenaars van het planbureau hebben de stijging van de energiekosten sinds 2017 verkeerd ingeschat.

Dat zit zo. Het PBL baseert zijn voorspelling van de energiekosten op de Nationale Energieverkenning (NEV). In 2018 verscheen er geen nieuwe NEV, omdat het planbureau het te druk had met onder meer de doorberekeningen van het klimaatakkoord. Voor de ramingen voor dit jaar rekende het PBL daarom met de NEV van 2017. De raming voor 2019

waar het kabinet zich bij zijn voorspelling van de energiekosten op beriep, was eigenlijk de berekening die het PBL gemaakt had voor 2020. Daarbij rekende het PBL er in 2017 op dat de energiekosten niet of nauwelijks zouden stijgen. Dat deden ze wel, mede doordat Europese CO₂-uitstootrechten duurder werden en energiemaatschappijen die kosten doorberekenen aan de consument.

Het PBL verdedigde woensdag het gebruik van de NEV 2017. De onderhandelingen over het akkoord waren immers ook gebaseerd op die cijfers. Nieuwe tussentijdse berekeningen kunnen volgens het PBL 'tot onrust' leiden. Het planbureau schrijft verder dat het klimaatakkoord tot 2030 loopt. Schommelingen in de kosten op de korte termijn doen er over een langere periode minder toe.

Ook het kabinet gaat niet vrijuit, erkende Wiebes dinsdag al in de Kamer. Hij en staatssecretaris Mona Keijzer, die eerder beweerde dat de energierekening veel minder zou stijgen, hadden kunnen weten dat de berekeningen achterhaald waren.

Uiterst ongelukkig moment

Voor het kabinet komt de ophef over het PBL op een uiterst ongelukkig moment. In aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen en een definitief klimaatakkoord is er toch al veel onrust over de kosten van de klimaatmaatregelen. Het kabinet gaat er nog altijd vanuit dat Nederlanders dit jaar onder de streep er iets op vooruitgaan, maar mede door de onrust over de energierekening is het beeld heel anders. Zoals CDA-Kamerlid Agnes Mulder dinsdag in de Kamer zei: "Het is een optelsom van heel veel verschillende extra kostenposten voor onze inwoners. Daarom komt dit allemaal zo ontzettend hard aan."

Het Planbureau was tot nu toe boven alle twijfel verheven. Ook linkse oppositiepartijen die een CO₂-heffing opperen, wachten in spanning op de doorberekening van die plannen door het PBL. Het planbureau zelf is overigens de eerste om het beeld van allesweter te nuanceren. De rekenaars leggen altijd uit dat hun berekeningen met een forse onzekerheidsmarge moeten worden genomen.

Volgens GroenLinks-Kamerlid Van der Lee zou het goed zijn als de politiek het PBL niet zou afschilderen als boven alle twijfel verheven. “Het planbureau is een belangrijke onafhankelijke scheidsrechter, maar ook een jonge scheidsrechter.” Hij verwacht dat de kwaliteit van de berekeningen van het PBL met de jaren zal toenemen, als het planbureau jaarlijks de voortgang van het klimaatakkoord gaat monitoren. “Constructieve kritiek is daarom belangrijk, net als meer transparantie over hoe de cijfers tot stand komen.”

Lees ook:

De fout met de energierekening: kroniek van een voorspelde stommiteit

Het kabinet blééf volhouden: de stijging van de energiekosten zal meevallen. Ten onrechte. De Kamer vreest dat het kabinet nu ook zijn beloftes over koopkracht niet kan waarmaken.

Ministerie erkent gebruik verouderde cijfers bij energierekening

Het ministerie van economische zaken en klimaat erkent dat het verouderde cijfers heeft gebruikt om de jaarlijkse energiekosten uit te rekenen. In werkelijkheid stijgt de gemiddelde energienota met 334 euro, zo maakte het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) afgelopen weekend bekend.

Bron: <https://www.trouw.nl/nieuws/wie-gelooft-haagse-cijfers-nog-nu-ligt-ook-klimaatakkoord-onder-vuur~bb40461b/>